

ФІЛДСОВСЬКУ МЕДАЛЬ ІЗ МАТЕМАТИКИ ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ ОТРИМАЛА ЖІНКА

Повідомляється про внесок у геометрію і динамічні системи професора математики Маріам Мірзахані із Стенфордського університету, яка стала першою жінкою, котра отримала Філдсовську премію – найбільш престижну нагороду в галузі математики.

Ключові слова: Маріам Мірзахані, Філдсовська премія, геометрія Лобачевського.

Филдсовскую медаль по математике впервые в истории получила женщина

Сообщается о вкладе в геометрию и динамические системы профессора математики Мариам Мирзахани из Стэнфордского университета, которая стала первой женщиной, получившей Филдсовскую премию – наиболее престижную награду в отрасли математики.

Ключевые слова: Мариам Мирзахани, Филдсовская премия, геометрия Лобачевского.

First Woman was Honored with the Fields Medal

This paper tells about work in geometry and dynamic systems of professor of mathematics from Stanford University, Maryam Mirzakhani. She is the first woman honored with Fields Medal – the most prestigious award in mathematics.

Keywords: Maryam Mirzakhani, Fields Medal, Lobachevsky's geometry

37-річний професор математики Маріам Мірзахані (Maryam Mirzakhani) із Стенфордського університету стала першою жінкою, котра отримала Філдсовську премію – найбільш престижну нагороду в галузі математики.

Оргкомітет визнав винятково цінний внесок Маріам у геометрію і динамічні системи. «Її робота з риманових поверхонь і їх модулів об'єднує декілька математичних дисциплін – геометрію Лобачевського, комплексний аналіз, топологію і динамічні системи – і, своєю чергою, вплинула на всі ці дисципліни. Вона стала відомою завдяки своїм першим результатам із геометрії Лобачевського», – відзначено в заяві комітету.

Філдсовська премія і медаль (Fields Medal) вручаються один раз на 4 роки на кожному міжнародному математичному конгресі двом, трьом або чотирьом молодим математикам не старшим за 40 років. Оскільки Нобелівська премія математикам не вручається, то Філдсовську премію часто називають «Нобелівською премією для математиків».

Філдсовська премія відрізняється від Нобелівської тим, що її вручають із віковим обмеженням до 40 років. Це пояснюється тим, що премія має бути не лише визнанням заслуг, але й стимулом для продовження подальшої роботи.

Відповідно до біографії Мірзахані, під час навчання в тегеранській школі дівчинка спочатку не мала видатних здібностей у галузі математики. Учитель не вважав її талановитою – і вона втратила інтерес до цієї науки. Але наступного року новий учитель зміг відродити інтерес дівчинки до математики, і вже за рік її вважали зіркою.

У старших класах Маріам хотіла довести, що може бути кращою від найталановитіших хлопців (в Ірані досі є окремі жіночі школи – у такій і навчалася Маріам – і інші «дискримінації» слабкої статі). До неї ніколи у збірній

країни для Міжнародної математичної олімпіади не було дівчат, і молода Маріам тижнями сиділа за підручниками, щоб розв'язати задачі з Олімпіади і довести свою придатність.

1994 р., у віці 17 років Маріам зі своєю подругою Р. Бехешті (зараз професор математики у Вашингтонському університеті) стали першими в історії Ірану дівчатами, які потрапили в національну команду для Міжнародної математичної олімпіади. Команда завоювала золоту медаль.

Після переїзду в Гарвардський університет дівчина практично нічого не розуміла з того, що говорять викладачі, але була настільки захоплена предметом, що тероризувала викладачів питаннями. Згодом вона повністю засвоїла курс, а коли вмикала уяву і пропонувала викладачеві визначити правильність описаних моделей, той не знав, що відповісти.

Навіть зараз, говорять колеги, Маріам «справляє враження 17-річної дівчинки, котра абсолютно захоплена всією математикою, що відбувається навколо неї».

Найбільше захоплення в неї викликали гіперболічні площини (площини Лобачевського) – дивні фігури з нестандартною геометрією і сідловидними формами. Їх не можна було вибудувати в звичайному просторі, вони існували лише в абстрактній формі, де відстані і кути описуються набором рівнянь. Але уява Маріам чудово малювала їх.

На початку 2000-х багато відносно простих якостей площин Лобачевського, відкритих 150 років тому, залишалися не відомими. Наприклад, що буде з прямими лініями (геодезичними) на такій площині? У своїй докторській дисертації Маріам елегантно відповіла на це питання, її рішення «наче просить у підручник», за словами колег.

Після цієї дисертації Маріам вирішила ще декілька складних математичних проблем, зокрема запропонувала однорядкове вирішення для задачі, яка вважалася практично не вирішуваною. 37-річний професор зараз продовжує наукову кар'єру, працюючи над дослідженнями в різних галузях у співпраці з декількома колегами.

Джерело: <http://habrahabr.ru/post/233565/>

Цитувати: Філдсовську медаль із математики вперше в історії отримала жінка // Постметодика. – 2016. – № 1. – С. 64.

© «ПМ», 2016. Стаття надійшла в редакцію 2.08.2014 ■